Amalfi: Invenció de la bruixola

Autor:
Data de publicació: 07-05-2018

El sensacional robatori marítim que va fer descobrir la brúixola
juliol de 2003 - Pippo Dalla Vecchia

El sensacional robatori marítim que va fer descobrir la brúixola

Pippo Dalla Vecchia - juliol de 2003

El 1272, una flota de galeres d'Amalfi es va apoderar d'uns vaixells turcs sense vigilància davant de Tunis. A bord d'un d'ells es va trobar un dispositiu que, perfeccionat pels amalfitans, es va convertir en l'instrument preciós de la navegació. En tota aquesta història, Flavio Gioia no hi té res a veure, senzillament perquè mai no va existir.

Realment creieu que Flavio Gioia era l'inventor de la brúixola? No fou així. Segons l'estudi de la veritable història ,.traductors de la superfície d'un codi de Amalfità, escrit en llatí, erròniament atribueixen un "traditur" a "és" en algun Flavio Gioia i el mostrar com l'inventor de la brúixola. El text, però, amb la virgula posada al seu lloc, indica clarament: "Flavio traditur", que significa "Flaviorefereix", o millor Flavio diu, i per tant Flavio era el narrador i no el protagonista de la història de la invenció de la brúixola.

Però Amalfi, veritablement, té alguna cosa a veure amb això. Va ser l'equinocci de primavera de l'any 1272. Una flota de galeres d'Amalfi, en una nit sense lluna va passar tranquil·lament al davant de l'entrada al port de Tunísia. Ancorats a la costa eren alguns vaixells turcs, un dels quals, més gran que els altres, era el vaixell del comandant. Estranyament, no hi havia ningú a bord dels vaixells. Les tripulacions estaven a terra, per tenir una festa abans de salpar en un viatge llarg, potser més enllà de les Columnes d'Hèrcules, i els grans incendis a la planta confirmat aquesta hipòtesi.

L'Amalfi no va faltar la meravellosa oportunitat. Van tallar els ancoratges i van agafar els vaixells turcs. Quan van arribar a Amalfi, a la cabina de comandament de la nau es van trobar amb una estranya esfèrica segura en forma amb la coberta finament cisellat. Dins del cofre va trobar objectes que semblaven ser de poca importància: una barra de pes lleuger, llargues i primes, una bola feta de xapa metàl·lica, una pedra fosca que va resultar ser un imant natural (magnetita) en què van ser algunes barres de ferro coberts, inclinada a mitja lluna, magnetitzada per aquella pedra fosca. El cofre del tresor, anomenat aleshores "buxula", que en llatí medieval significa petita brúixola, es guardava amb els continguts com un trofeu de guerra.

A Amalfi s'ha d'atribuir sens dubte el mèrit de comprendre la importància d'aquestes llunes petites magnetitzades i després d'extensos estudis i proves repetides no van aconseguir reemplaçar el dispositiu estrany. Així que es van adonar que els imants col·locat sobre l'eix ("calamus") mitjançant l'esfera, podria girar-se lliurement fins a orientar-se en direcció nord-sud. La força que els va conduir era una atracció magnètica que - resultaria més endavant - orientava cossos magnetitzats cap a una zona molt propera Pol Nord geogràfic i es va referir al pol nord com magnètic.

Per tant, aquest instrument era extremadament important: és possible tenir en tot moment una adreça segura i invariable, fins i tot sense les estrelles, especialment el Polar que sempre ha estat no només als navegants indiquen el nord, eren visibles. El Amalfitans va tenir el gran mèrit de perfeccionar l'instrument, canvia la forma de l'imant reduir a un simple agulla i va fer tot el truc autònoma pel que fa al corró i el capcineig del vaixell millorar cardan rudimentari consisteix en dues corretges de cuir simples col·locats a la creu dins de la brúixola.

Aquestes millores d'Amalfi van passar a altres repúbliques marítimes difonent així la llegenda que l'inventor de la brúixola seria un Amalfità anomenat Flavio Gioia, l'existència mai s'ha demostrat el molt esforç s'ha fet fins ara. Aquest personatge "il·lustre" mai no existia, ho confirmo. Un historiador de la primera meitat del '400, Flavio dóna Forli, relata en el seu' italià il·lustrat 'que Amalfi havia inventat la brúixola i servit, sense adonar-se i sense el seu coneixement, el

seu propi nom al llegendari inventor. A principis dels 500, la bolonyesa escriptor Pio disparar la notícia i va escriure en llatí: 'Amalphi a Campània magnesita veterinària usus inventus Flavio traditur', és a dir, "Flavio dóna Forli ens diu que l'ús de l'imam es va inventar a Amalfi , a l'antiga regió de la Campània ".

Com sol succeir, la traducció va quedar estancada i es va descobrir que l'inventor de la brúixola es deia Flavio. Com també s'ha afegit el cognom Gioia és i sempre serà un misteri. Però el Amalfi no tenia que mal per tota aquesta: a diferència de tots els mortals d'aquest món, "el dia del judici, per al poble d'Amalfi que van a anar al cel, serà un dia com qualsevol altre"

(Renato Fucini)